

การป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

๑. นิยาม/คำจำกัดความ

๑.๑ นิยามที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

๑.๑.๑ “สิทธิผู้สูงอายุ” หมายความว่า การที่ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านต่างๆ (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖)

๑.๑.๒ “การป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ” หมายความว่า สิทธิที่ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนในด้านการช่วยเหลือผู้สูงอายุ ซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรม หรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมายหรือถูกทอดทิ้ง (พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาตรา ๑๑ (๘))

๑.๑.๓ “การถูกละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน” หมายความว่า การที่ผู้สูงอายุถูกเอาเปรียบ หรือหาประโยชน์ทางทรัพย์สิน โดยการนำทรัพย์สินของผู้สูงอายุไปใช้โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การละเมิดทางการเงิน การครอบครองทรัพย์สินของผู้สูงอายุโดยที่ผู้สูงอายุไม่ยินยอม การขโมยเงินหรือสิ่งของมีค่า การบังคับให้เปลี่ยนแปลงพินัยกรรม หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทรัพย์สิน หรือการกีดกันไม่ให้ผู้สูงอายุมีสิทธิในการดูแล หรือจัดการทรัพย์สินของตนเอง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, ๒๕๕๘)

การให้ความหมายของการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ และการแบ่งประเภทของการละเมิดสิทธิมีความหลากหลาย และแตกต่างกันไปตามการกระทำและการประสบเหตุ

ความหมายที่ใช้อย่างกว้างขวางเกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงต่อผู้สูงอายุในรูปแบบต่าง ๆ นั้น เรียกว่า “Elder Mistreatment” คือ การดูแลผู้สูงอายุอย่างไม่เหมาะสม (อูมามน พวงทอง, ๒๕๕๑) ซึ่งการกระทำดังกล่าวหมายรวมถึง F

(๑) การแสวงหาผลประโยชน์ทางการเงิน (Financial exploitation) คือ การนำทรัพย์สินของผู้สูงอายุ มาใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง หรือหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของผู้สูงอายุมาเป็นของตนเอง

(๒) การกระทำทารุณทางร่างกาย (Physical abuse) คือ การกระทำใด ๆ ที่ทำให้เกิดความบาดเจ็บทางร่างกาย เป็นเหตุให้เกิดความพิการไปจนถึงการใช้ความรุนแรงที่อาจทำให้เสียชีวิต เช่น การชกต่อย ตะแคง การทำร้ายร่างกายรูปแบบต่าง ๆ

(๓) การทอดทิ้ง (Physical neglect) คือ การไม่สามารถจัดหาอาหาร ที่อยู่อาศัย การบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นและเหมาะสมกับผู้สูงอายุรวมถึงการหลีกเลี่ยงจากสื่ออันตรายต่าง ๆ ได้

(๔) การกระทำทารุณทางจิตใจ (Psychological abuse) คือ การกระทำใด ๆ ที่ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานทางจิตใจต่อผู้สูงอายุ เช่น การก่อกวนทางคำพูด การพูดดูถูกเหยียดหยาม

1 (๕) การล่วงละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ (Violation of rights) คือ การไม่ให้สิทธิที่พึงได้ของผู้สูงอายุ เช่น
 2 สิทธิในการออกเสียงเลือกตั้ง การพูด การจัดการทรัพย์สินต่าง ๆ ของผู้สูงอายุ
 3 นอกจากนี้แล้ว ตามนियามการกระทำคามรุนแรงขององค์การอนามัยโลก (WHO) สามารถแบ่งออก
 4 ได้เป็น ๕ ประเภท คือ

5 ๑) ด้านทรัพย์สิน (Financial/Material abuse) คือ การต้องการเอาประโยชน์จากทรัพย์สินเงินทอง
 6 หรือการใช้ทรัพย์สินของผู้สูงอายุ โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือนำไปใช้ในทางที่ไม่ถูกต้อง การลักขโมยทรัพย์สิน
 7 สิ่งของของผู้สูงอายุ ทั้งนี้ การกระทำผิดกฎหมายเป็นสิ่งที่ไม่สามารถทำต่อเงินทุนหรือทรัพย์สินสมบัติของผู้สูงอายุ

8 ๒) การกระทำคามรุนแรงด้านร่างกาย (Physical abuse) เป็นการกระทำที่ได้รับความทุกข์ต่อร่างกาย
 9 โดยเกิดการเจ็บปวด การได้รับบาดเจ็บ รวมทั้งการได้รับการรักษาที่ไม่รอบคอบ ไม่ว่าจะโดยตั้งใจ ขาดการ
 10 ระมัดระวัง เช่น การให้ยาผิด การให้ยาเพื่อให้เกิดอาการสงบซึ่งส่งผลกระทบต่ออันตรายต่อผู้สูงอายุ การผูกมัด
 11 อย่างไม่เหมาะสมอันจะทำให้เกิดการได้รับบาดเจ็บหรือเกิดอันตรายต่อร่างกายผู้สูงอายุ

12 ๓) ด้านจิตใจ (Psychological /Emotional abuse) เป็นพฤติกรรมใด ๆ ก็ตามที่ส่งผลทำให้ผู้สูงอายุ
 13 เกิดความรู้สึกปวดร้าว ตึงเครียดหรือหวาดกลัว รวมทั้งการกล่าวตำหนิด้วยวาจาที่ทำให้ผู้สูงอายุเกิดความทุกข์
 14 ทรมานทางจิตใจและอารมณ์

15 ๔) ด้านการกระทำหรือการละเมิดทางเพศ (Sexual abuse) เป็นการกระทำใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางเพศ
 16 ซึ่งผู้สูงอายุไม่ได้ยินยอมหรือพร้อมใจด้วย เป็นการใช้กำลังบีบบังคับหรือพฤติกรรมการเอาเปรียบทางเพศ
 17 หรือการมีเพศสัมพันธ์กับผู้สูงอายุที่มีความบกพร่องทางจิต หรือขาดความสามารถในการรับรู้ เข้าใจ

18 ๕) การทอดทิ้ง (Neglect) การที่ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแลช่วยเหลือตามความต้องการหรือความจำเป็น
 19 ไม่ว่าจะเป็นการดูแลทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ปฏิเสธดูแลเอาใจใส่ อาจเกิดจากความตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

20 ข้อมูลเชิงรับในเรื่องการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ เป็นผลสะท้อนจากข้อมูลการประสบเหตุ
 21 อาชญากรรมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ซึ่งได้มีการนำเสนอข้อมูล
 22 จากการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๑ และ พ.ศ.๒๕๕๕ โดยได้แบ่งการประสบเหตุ
 23 อาชญากรรมออกเป็น ๔ ประเภท ได้แก่

24 ๑) อาชญากรรมต่อทรัพย์สิน หมายถึง อาชญากรรมที่ผู้กระทำได้กระทำโดย การขโมยหรือพยายาม
 25 ขโมยทรัพย์สินรวมถึงยานพาหนะ การบุกรุกหรือพยายามบุกรุกเข้าเขตภายในรั้วบ้าน/ที่พักอาศัย และมีผู้ตั้งใจ
 26 ก่อความเสียหาย/ทำลายทรัพย์สิน

๑   ๒) *อาชญากรรมต่อชีวิตและร่างกาย* หมายถึง อาชญากรรมที่มีผู้เจตนากระทำต่อชีวิตร่างกายต่อผู้อื่น
 ๒ โดยตรง เช่น ลักพาเด็ก ทำร้าย พยายามทำร้าย คุกคาม ลอบติดตาม ช่มชู้ว่าจะทำร้ายร่างกายหรือฆ่า (ไม่รวมถึง
 ๓ การใช้กำลังข่มขืนกระทำชำเราหรือทำร้ายเพื่อพยายามข่มขืนกระทำชำเรา)

๔   ๓) *อาชญากรรมทางเพศ* หมายถึง การกระทำผิดทางเพศที่ผู้กระทำผิดอาจกระทำตามลำพัง หรือรวมกัน
 ๕ เป็นกลุ่ม กระทำผิดต่อชายหรือหญิงก็ตาม โดยผู้ถูกกระทำนั้นไม่ได้เต็มใจ หรือ อยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืน
 ๖ ได้ หรือถูกทำให้เข้าใจผิดว่า ผู้กระทำเป็นบุคคลอื่น ได้แก่ ช่มชู้ คุกคามด้วยวาจาว่าจะข่มขืนกระทำชำเรา พยายาม
 ๗ ที่จะกระทำอนาจาร/พยายามล่วงเกินทางเพศ กระทำอนาจาร/ล่วงเกินทางเพศ พยายามที่จะข่มขืนกระทำชำเรา
 ๘ ข่มขืน กระทำชำเราในลักษณะโหมหนิง

๙   ๔) *อาชญากรรมเกี่ยวกับการแอบอ้างใช้ข้อมูล/เอกสารส่วนตัว* เป็นการกระทำความผิดทางอาญา
 ๑๐ ที่ผู้กระทำผิดได้นำข้อมูลส่วนตัว เอกสารส่วนตัว หรือ ข้อมูลทางการเงินของผู้ถูกกระทำไปแอบอ้างใช้โดยไม่ได้
 ๑๑ รับการยินยอม เช่น บัตรเครดิต บัตรประชาชน รวมถึงการที่ทั้งสองฝ่ายร่วมกันกระทำการโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์
 ๑๒ เช่น ให้ผู้อื่น (เพื่อน) ยืมบัตรประชาชนไปแสดงตนว่าอายุ เกินกว่า ๒๐ ปีเพื่อเข้าไปในสถานบันเทิงที่ทางราชการ
 ๑๓ กำหนด และการขโมยเลขบัตรเครดิต หรือรหัสบัตรเครดิต (เอทีเอ็ม)

๑๔   เมื่อเรื่องของสิทธิผู้สูงอายุ เป็นเรื่องที่ผู้สูงอายุควรให้ความตระหนัก และเป็นเรื่องใกล้ตัวกับผู้สูงอายุ
 ๑๕ ในปัจจุบันนี้ ดังนั้น ระเบียบวาระที่เข้าสู่สมาชิกผู้สูงอายุระดับชาติ ปี ๒๕๖๒ จะกำหนดขอบเขตการพัฒนา
 ๑๖ ประเด็นนโยบายเฉพาะสิทธิผู้สูงอายุใน “ด้านทรัพย์สิน” เท่านั้น ทั้งในมิติการคุ้มครองและมิติการป้องกันสิทธิ
 ๑๗ ที่ผู้สูงอายุจะต้อง “รู้ทันคนโกง”

1 **๒. สถานการณ์/ความเป็นมา**

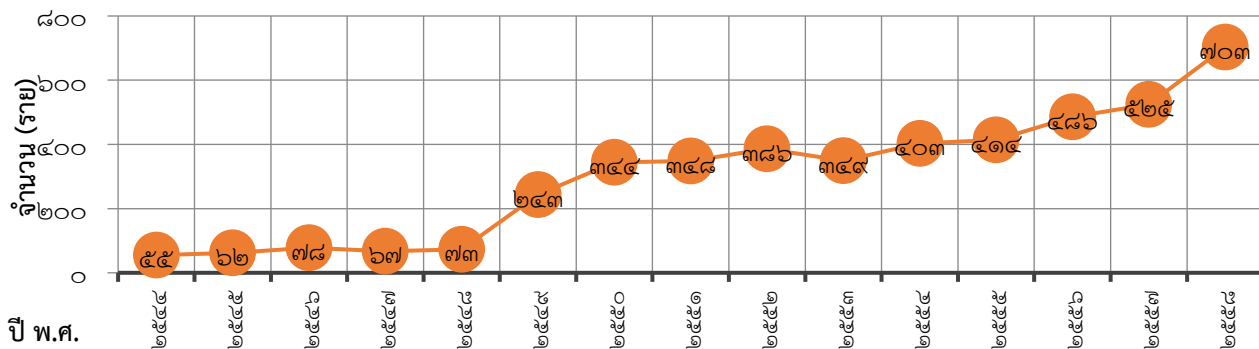
2 **๒.๑ สถานการณ์ผู้สูงอายุกับการถูกละเมิดสิทธิ**

3 “ผู้สูงอายุ”ตามคำนิยามของพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีอายุเกินกว่า
4 หกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย โดยแนวโน้มประชากรผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว คาดการณ์ว่า
5 ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุถึงร้อยละ ๒๐ ของประชากรทั้งหมด เป็นสังคม
6 สูงอายุอย่างสมบูรณ์ (Complete-aged society) และปี พ.ศ. ๒๕๗๕ ประเทศไทยจะมีประชากรผู้สูงอายุ ๖๐ ปี
7 ขึ้นไป ร้อยละ ๒๘ ของประชากรทั้งหมด เป็นสังคมสูงอายุระดับสุดยอด (Super-aged society) (มูลนิธิ
8 สถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, ๒๕๕๙)

9 ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลต่อความสัมพันธ์ และระบบการเกื้อหนุน
10 กันในครัวเรือนและชุมชน โดยปัจจุบันครอบครัวไทยมีขนาดเล็กลง และมีครอบครัวเดี่ยวเพิ่มขึ้น (กุลล สุนทรธาดา
11 , ๒๕๕๒) อีกทั้งค่านิยมที่เปลี่ยนไปเน้นวัตถุนิยม และบริโภคนิยมเพิ่มมากขึ้น คนในชุมชนต่างคนต่างอยู่มากขึ้น
12 การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้ทัศนคติที่มีต่อผู้สูงอายุเปลี่ยนแปลงไป มองว่าผู้สูงอายุเป็นภาระ เนื่องจากผู้สูงอายุ
13 เป็นวัยที่มีความเสื่อมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสุขภาพที่เสื่อมถอยทำให้
14 ความสามารถของผู้สูงอายุลดลง จนทำให้ในช่วงท้ายของชีวิตจำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่น กลายเป็นกลุ่มที่เสี่ยงต่อการ
15 ถูกละเมิดสิทธิทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการถูกละเมิดสิทธิทางด้านทรัพย์สิน หรือการหาประโยชน์ทางทรัพย์สิน
16 อันหมายถึงการนำทรัพย์สินผู้สูงอายุไปใช้โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น การละเมิดทางการเงิน การครอบครอง
17 ทรัพย์สินของผู้สูงอายุโดยที่ผู้สูงอายุไม่ยินยอม การขโมยเงิน ทรัพย์สินมีค่า หรือการกีดกันไม่ให้ผู้สูงอายุมีสิทธิใน
18 การดูแลหรือจัดการทรัพย์สินของตนเอง (กรมกิจการผู้สูงอายุ, ๒๕๕๘) ซึ่งเป็นปัญหาที่พบมากขึ้นกับผู้สูงอายุใน
19 ปัจจุบัน จากผลการวิจัยและสถานการณ์ที่เผยแพร่ผ่านสื่อต่าง ๆ พบว่า ผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สินโดย
20 คนในครอบครัวหรือบุคคลใกล้ชิดมากที่สุด รองลงมาคือมีฉ้อฉล ดังนั้นผู้สูงอายุในปี ๒๕๖๒ จะต้อง “รู้ทันคน
21 โกง” และตระหนักถึงการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ซึ่งเป็นสิทธิที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ
22 โดยตรง และสามารถนำความรู้ ข้อมูลต่าง ๆ ไปปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม

๑ ๒.๒ สถานการณ์การประสบเหตุอาชญากรรมด้านทรัพย์สินของผู้สูงอายุ

๒ จากสถิติคดีอาญาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๘ โดยศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจ
 ๓ แห่งชาติ พบว่า จำนวนของคดีอาญาในเรื่องฉ้อโกงทรัพย์สิน ลักทรัพย์และปล้นทรัพย์จากผู้สูงอายุนั้นมีแนวโน้ม
 ๔ เพิ่มขึ้นในช่วงสิบปีที่ผ่านมา โดยปี ๒๕๔๘ มีจำนวนผู้สูงอายุถูกฉ้อโกงหรือปล้นทรัพย์ ๗๓ ราย หลังจากนั้นเพิ่มขึ้น
 ๕ เป็น ๒๔๓ ราย ในปี ๒๕๔๙ และเพิ่มขึ้นตามลำดับ โดยในปี ๒๕๕๘ มีผู้สูงอายุเป็นผู้เสียหายจำนวน ๗๐๓ ราย
 ๖ ดังภาพ ๑

๘
 ๙ **ภาพ ๑ :** แสดงจำนวนผู้สูงอายุถูกฉ้อโกงหรือปล้นทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๕๘

๑๐ ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ อังโน จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ
 ๑๑ (๒๕๖๐)

๑๒ สำหรับปัจจัยที่ผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธินั้นล้วนสัมพันธ์เกี่ยวข้งกัน ทั้งผู้สูงอายุเองที่มีความสามารถลดลง
 ๑๓ เจ็บป่วย สมองเสื่อม หรือบุคคลใกล้ชิดผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความเครียด อารมณ์รุนแรง ตัดสารเสพติด ตลอดจนปัจจัย
 ๑๔ แวดล้อม อาทิ เศรษฐกิจ ความยากจน

๑๕ ผลการศึกษาของ เตชา สังขวรรณ และคณะ (๒๕๖๐) พบว่าปัญหาผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธิเกิดขึ้น
 ๑๖ ทั้งในสังคมเมืองและชนบท โดยสังคมไทยปัจจุบันเข้าสู่สังคมวัยตุนิยม ให้คุณค่าต่อผู้มีความสามารถในการทำงาน
 ๑๗ หารายได้ ส่งผลให้เกิด “ภาวะการเหยียดวัย (Ageism)” มากขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมีความสามารถในการทำงาน
 ๑๘ ในการหารายได้ลดลง

๑๙ การศึกษาของจงจิตต์ ฤทธิรงค์ (๒๕๖๐) พบว่าการถูกละเมิดสิทธิทางการเงินและทรัพย์สินที่พบบ่อย
 ๒๐ กับผู้สูงอายุคือ ๑) ความไม่มั่นคงทางการเงิน หมายถึง การมีเงินไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายพื้นฐานเพื่อการดำรงชีวิต
 ๒๑ ซึ่งเกิดขึ้นกับผู้สูงอายุที่มีฐานะยากจน รวมถึงผู้สูงอายุที่มีอสังหาริมทรัพย์แต่ยังไม่ได้ขาย เช่น ที่ดิน ที่นา
 ๒๒ จึงไม่สามารถแปรเป็นเงินเพื่อนำมาใช้จ่ายได้

๒๓ ๒) การถูกฉ้อโกงและปล้นขโมยทรัพย์สิน เกิดขึ้นได้จากญาติ หรือบุคคลที่ไม่ใช่ญาติถือเอาทรัพย์สินของ
 ๒๔ ผู้สูงอายุไปครอบครองเป็นของตนเอง โดยที่ไม่ได้รับอนุญาตจากผู้สูงอายุ หรือไม่ใช้ด้วยความสมัครใจของผู้สูงอายุ

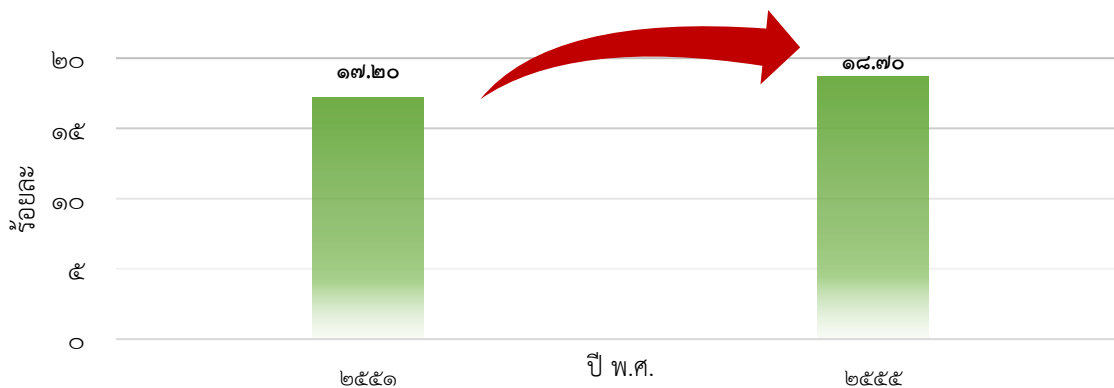
๑   ๓) การสูญเสียทรัพย์สินอันเนื่องมาจากการช่วยเหลือโดยสมัครใจ เช่น ช่วยเหลือด้านการเงินให้กับบุตรหลาน
๒   ที่ประสบปัญหาด้านการเงินด้วยความสมัครใจ ซึ่งส่วนมากไม่ได้รับเงินหรือทรัพย์สินคืน

๓   ข้อมูลจากสำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา และกองพิทักษ์สิทธิและ
๔   เสรีภาพ พบว่า ในปี ๒๕๕๙ มีผู้สูงอายุหญิงตกเป็นผู้เสียหายร้อยละ ๓๑.๐๘ และในปี ๒๕๖๐ เพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ
๕   ๓๕.๖๗ ขณะที่ผู้สูงอายุชายตกเป็นผู้เสียหาย ร้อยละ ๖๘.๙๒ ในปี ๒๕๕๙ และร้อยละ ๖๔.๓๓ ในปี ๒๕๖๐
๖   ตามลำดับ (กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม, ๒๕๖๑) จากสถานการณ์ข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า
๗   ผู้สูงอายุหญิงมีแนวโน้มตกเป็นผู้เสียหายในคดีอาญาเพิ่มมากขึ้น

๘   นอกจากนี้หากพิจารณาเพิ่มเติมในส่วนของความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน พบว่า ผู้เสียหายที่เป็นผู้สูงอายุ
๙   มีเพียง ๑ รายเท่านั้นในปี ๒๕๖๐ ที่ยื่นคำขอในการช่วยเหลือ เนื่องจากความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์สินส่วนใหญ่ มักจะ
๑๐   เกิดขึ้นพร้อมกับความผิดที่เกี่ยวกับร่างกาย ดังนั้นจึงทำให้สถิติจำนวนผู้สูงอายุที่เป็นผู้เสียหายในเรื่องความผิดที่
๑๑   เกี่ยวกับทรัพย์สินนั้น ไปรวมอยู่ในสถิติในเรื่องความผิดที่เกี่ยวกับร่างกาย เช่นเดียวกับสถิติของจำเลยในคดีอาญาที่
๑๒   เป็นผู้สูงอายุที่มายื่นคำขอในการช่วยเหลือในช่วงปี ๒๕๕๙ และปี ๒๕๖๐ ที่พบเพียง ๘-๙ รายเท่านั้น ได้รับการ
๑๓   เยียวยาจำนวน ๑ ราย และ ๓ ราย ตามลำดับ

๑๕   ตาราง ๑: จำนวนของผู้สูงอายุและจำนวนเงินในการช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา
๑๖   ที่เป็นผู้สูงอายุ (๖๐ ปีขึ้นไป) เปรียบเทียบปีงบประมาณ ๒๕๕๙ และ ๒๕๖๐ ในคดีอาญารฐานความผิดเกี่ยวกับ
๑๗   ทรัพย์สิน จำแนกตามเพศ

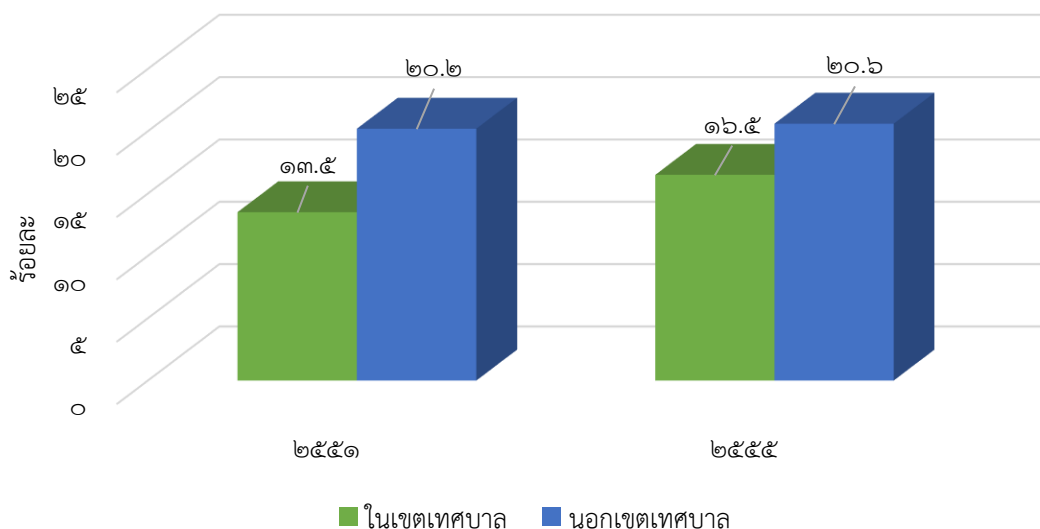
ฐาน ความผิด เกี่ยวกับ ทรัพย์สิน	ปี	เพศหญิง (ราย)			เพศชาย (ราย)			รวม (ราย)		
		ผู้ยื่นคำขอ	ผู้ได้รับเงิน	จำนวนเงิน (บาท)	ผู้ยื่นคำขอ	ผู้ได้รับเงิน	จำนวนเงิน (บาท)	ผู้ยื่นคำขอ	ผู้ได้รับเงิน	จำนวนเงิน (บาท)
ผู้เสียหาย	ปี ๒๕๕๙	๐	๐	๐	๐	๐	๐	-	-	-
	ปี ๒๕๖๐	๐	๐	๐	๑	๐	๐	๑	-	-
จำเลย	ปี ๒๕๕๙	๑	-	-	๘	๑	๑๗๘,๘๐๐	๙	๑	๑๗๘,๘๐๐
	ปี ๒๕๖๐	๑	๑	๖๐๕,๕๐๐	๗	๒	๒๙๓,๘๓๐	๘	๓	๘๙๙,๓๓๐

1
2 **ภาพ ๒:** ร้อยละของผู้สูงอายุที่ประสบเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕

3 ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕

4 เมื่อพิจารณาการประสบเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินของผู้สูงอายุที่มีอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปพบว่าแนวโน้ม
5 เพิ่มขึ้น จากร้อยละ ๑๗ ในปี ๒๕๕๑ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๑๘ ในปี ๒๕๕๕ และเมื่อพิจารณาการประสบเหตุ
6 อาชญากรรมต่อทรัพย์สินตามเขตที่อยู่อาศัย พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลทั้งสองช่วงปี จะ
7 ประสบเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินมากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล และมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม
8 ตามผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลจะมีร้อยละการเปลี่ยนแปลงของการประสบอาชญากรรมต่อทรัพย์สินในช่วง
9 ปี ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕ อยู่ร้อยละ ๒๒ ซึ่งมากกว่าผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาล (ภาพ ๓)

10
11
12
13
14
15
16
17 **ภาพ ๓:** ร้อยละของการประสบเหตุอาชญากรรม จำแนกตามสถานที่ที่เกิดเหตุ
18 ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ๒๕๕๑ และ ๒๕๕๕

20 จากการสำรวจข้อมูลหรือรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง
21 ของมนุษย์จังหวัดจำนวน ๒๐ จังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัดจำนวน ๔๓ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- 1 จำนวน ๑๖ หน่วยงานและกรุงเทพมหานคร ๕๐ เขต พบว่า ผู้สูงอายุถูกแสวงหาประโยชน์ในทรัพย์สิน
- 2 โดย ๑) ถูกบุตรหลานหลอกให้ทำนิติกรรมโอนทรัพย์สิน และ ๒) ถูกบุคคลอื่นตลอดจนมิฉฉาชีพหลอกให้โอน
- 3 ทรัพย์สิน

4 **๒.๓ การแจ้งเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สิน**

5 เมื่อพิจารณาประเด็นเรื่อง การแจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจเมื่อตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมในกรณีต่าง ๆ

6 ตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๗ พบว่า ผู้สูงอายุที่ตกเป็นเหยื่ออาชญากรรมด้านทรัพย์สินจำนวนสองในสาม

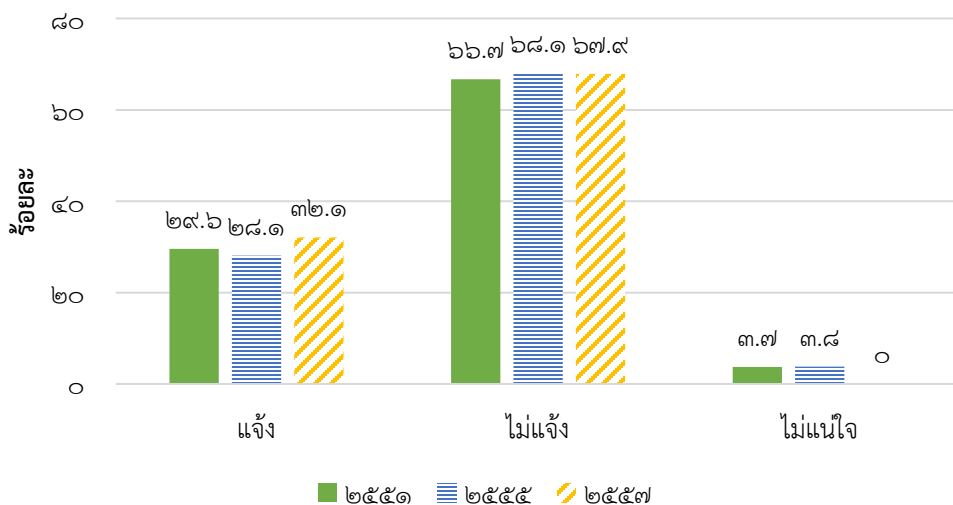
7 เลือกที่จะไม่แจ้งเหตุต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ (ภาพ ๔) ซึ่งสัดส่วนการไม่แจ้งเหตุอาชญากรรมของผู้สูงอายุที่สูงเช่นนี้

8 ผู้สูงอายุจากการสำรวจข้อมูลหรือรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผู้สูงอายุ^๑ ได้สะท้อนถึงสาเหตุการไม่แจ้งเหตุ

9 เมื่อเกิดอาชญากรรมว่า มีสาเหตุมาจากการขาดความเข้าใจเรื่องสิทธิผู้สูงอายุ ไม่ทราบสิทธิที่ตนควรได้รับ รวมถึง

10 ขาดการรับรู้ช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ หรือผู้สูงอายุอาจทราบสิทธิที่ตนเองพึงได้รับแต่ไม่มีความประสงค์แจ้งเหตุ

11 เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัว สิ่งเหล่านี้ชี้ให้เห็นปัญหาในเรื่องการถูกละเมิดสิทธิผู้สูงอายุ

19 **ภาพ ๔: การแจ้งเหตุอาชญากรรมต่อทรัพย์สินปี ๒๕๕๑ ๒๕๕๕ และ ๒๕๕๗^๒**

20 ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ (๒๕๕๑, ๒๕๕๕) และ ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการ

21 ยุติธรรม (๒๕๕๗)

^๑ จากที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สำรวจข้อมูลหรือรับเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับผู้สูงอายุ จากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง

ของมนุษย์จังหวัดจำนวน ๒๐ จังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัดจำนวน ๔๓ จังหวัด องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๖ หน่วยงานและ

กรุงเทพมหานคร ๕๐ เขต

^๒ ข้อมูลปี ๒๕๕๗ ได้จากศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม ร่วมกับศูนย์เครือข่ายวิชาการเพื่อ

สังเกตการณ์และวิจัยความสุขชุมชน มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ ดำเนินการศึกษาวิจัย “โครงการทบทวนและเตรียมความพร้อมเพื่อการสำรวจข้อมูลสถิติ

อาชญากรรมภาคประชาชนปี พ.ศ. ๒๕๕๗” การทดลองศึกษานำร่องการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชนจากกลุ่มเป้าหมายประชาชนอายุ

๑๕ ปีขึ้นไปในพื้นที่กรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภูมิภาค ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ชลบุรี เชียงใหม่ ขอนแก่น และสงขลา

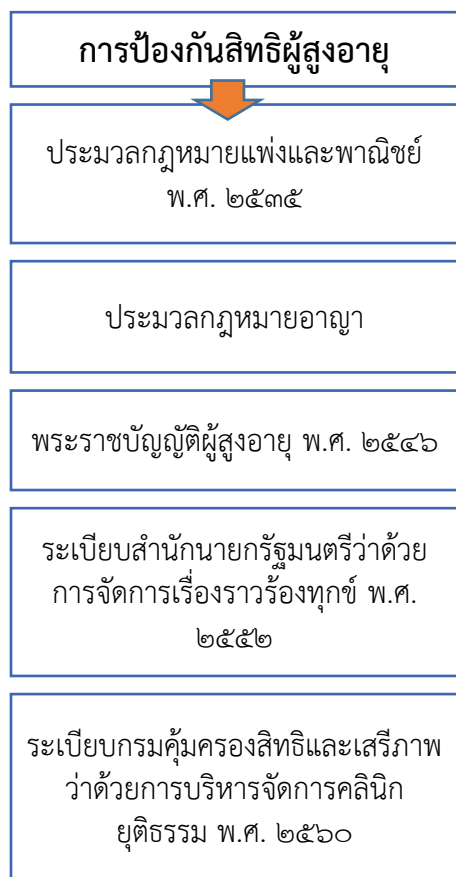
1 ๓. กฎหมายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2 ๓.๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินของผู้สูงอายุ

3 ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินในประเทศไทย สามารถแบ่งได้
 4 ออกเป็น ๒ กลุ่ม คือ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่ผู้สูงอายุควรรู้ และกฎหมายที่คุ้มครองผู้สูงอายุ ในกรณี
 5 ที่ถูกละเมิดสิทธิ

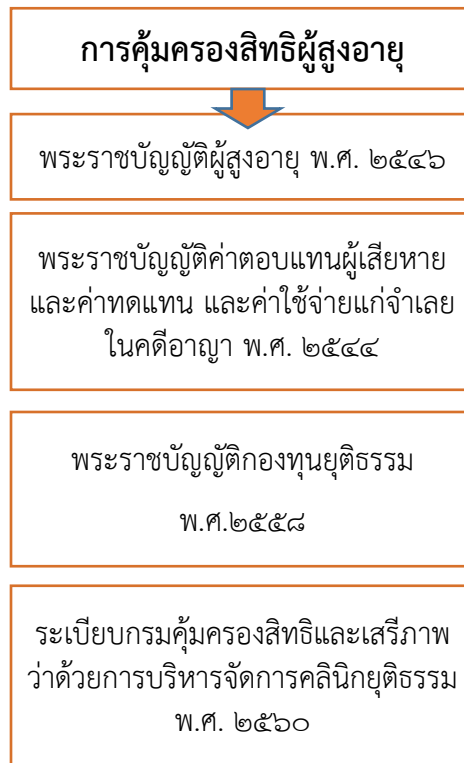
6 กลุ่มที่ ๑ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิที่ผู้สูงอายุควรรู้

7

8

กลุ่มที่ ๒ กฎหมายที่คุ้มครองผู้สูงอายุในกรณีที่ถูก
 9 ละเมิดสิทธิ

9 ภาพ ๕: กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อปัญหาความรุนแรง การล่วงละเมิด หรือ การละเลยต่อผู้สูงอายุ

1 ๓.๒ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิ

2 หน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศไทยที่ดำเนินงานให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับความรุนแรง
3 (จิราพร เกศพิชญวัฒนา, ๒๕๖๐) ได้แก่

4 ๓.๒.๑ หน่วยงานภาครัฐ มีดังนี้

5 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

6 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีหน่วยงานและกลไกที่ให้ความช่วยเหลือ ดังนี้

7 (๑) กรมกิจการผู้สูงอายุ มีหน้าที่ในการส่งเสริมในการจัดสวัสดิการคุ้มครองส่งเสริมคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ โดยมี

- 8 ● คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและแผนหลัก
9 เกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุน สถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของ
10 ผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี รวมทั้งเสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุ
11 ของประเทศ โดยมีกรมกิจการผู้สูงอายุเป็นเลขานุการ
- 12 ● กองส่งเสริมสวัสดิการและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ เป็นศูนย์กลางในการประสานการจัดบริการ
13 สวัสดิการสังคมและสิทธิของผู้สูงอายุของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตามที่กฎหมายกำหนด
14 ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนระบบการดูแลผู้สูงอายุ
- 15 ● อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) มีหน้าที่ในการดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุใน ๕ มิติ ได้แก่ ด้านสุขภาพ
16 ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านสภาพแวดล้อมและด้านนวัตกรรม ตลอดจนเฝ้าระวัง และ
17 การจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุในครอบครัวและชุมชน

18 (๒) สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- 19 ● ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ ที่ให้การช่วยเหลือผู้ที่ได้รับความเดือดร้อน รวมถึงผู้สูงอายุ
20 ที่ถูกระทำรุนแรง ถูกทอดทิ้งโดย สามารถติดต่อตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยไม่เสียค่าบริการ
- 21 ● พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการดำเนินงาน
22 พัฒนาสังคมในระดับพื้นที่ สร้างความสำนักงานเป็นธรรมและความเสมอภาคในสังคม ส่งเสริม
23 และพัฒนาคุณภาพชีวิต สถาบันครอบครัวและชุมชน
- 24 ● อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) ปฏิบัติงานด้านต่าง ๆ ในชุมชน
25 โดยมีบทบาทในการเฝ้าระวัง ส่งเสริมและแก้ไขปัญหาด้านสังคมเบื้องต้น และการรายงาน

1 สถานการณ์ทางสังคมของชุมชน ตลอดจนการประสานงาน และสนับสนุนการปฏิบัติงานตาม
2 ภารกิจของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3 (๓) กรมกิจการสตรีและสถาบันครอบครัว กองส่งเสริมสถาบันครอบครัว

4 ● ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) เป็นศูนย์กลางและกลไกในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไข
5 ปัญหา ให้คำแนะนำและส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่ครอบครัว โดยมีการบริหารจัดการในรูปแบบ
6 ของคณะทำงานศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนองค์กร กลุ่ม เครือข่าย
7 ครอบครัวในชุมชน เป็นสมาชิกโดยการส่งเสริมและสนับสนุนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
8 ในพื้นที่

9 ● อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) คือ คนในครอบครัวของแต่ละครอบครัว หรือเพื่อนบ้าน
10 ที่ได้รับการคัดเลือกและผ่านการฝึกอบรมหลักสูตร อสค. ตามที่กระทรวงสาธารณสุข ให้มาทำ
11 หน้าที่ดูแลสุขภาพของสมาชิก ในครอบครัวตนเอง โดยมีบทบาทเป็นแกนนำปฏิบัติตน
12 ด้านสุขภาพที่มีพฤติกรรมเป็นแบบอย่างให้ครอบครัว และเป็นผู้ดูแลสุขภาพของคนในครอบครัว
13 ของตนเอง ตลอดจนทำหน้าที่ประสานงานพัฒนาสุขภาพครัวเรือนและเป็นเครือข่ายเฝ้าระวัง
14 กับอสม.

15 **กระทรวงสาธารณสุข**

16 มีหน่วยงานย่อยภายใต้การดูแลของกระทรวงสาธารณสุขที่ให้การดูแลช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ได้รับความเดือดร้อน
17 ดังนี้

18 (๑) สายด่วนกรมสุขภาพจิต (ฮอตไลน์คลายเครียด) หมายเลข ๑๓๒๓ เป็นบริการปรึกษาปัญหาสุขภาพจิต
19 ตลอด ๒๔ ชั่วโมง โดยรับฟังปัญหาที่ทำให้เกิดความคับข้องใจ และให้คำแนะนำในการแก้ไขปัญหาแก่ประชาชนทุก
20 เพศทุกวัย

21 (๒) กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ (สบส.) เป็นองค์กรหลักคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมผู้ประกอบการ
22 ด้านบริการสุขภาพเพื่อประชาชนมีสุขภาพดี ชุมชนมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองโดยเน้นรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุ
23 โดยชุมชน และมีการสนับสนุน NGO ในการส่งเสริมสุขภาพให้ผู้สูงอายุด้วยโอกาส โดยมีเครือข่ายที่เป็นอาสาสมัคร
24 ได้แก่ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.)

25 (๓) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด (สสจ.) ทำหน้าที่ขับเคลื่อนงานด้านสุขภาพ ดูแล ประเมินผล และสนับสนุน
26 การปฏิบัติงานของหน่วยงานสาธารณสุขในเขตพื้นที่จังหวัด และประสานงานเกี่ยวกับงานสาธารณสุข เพื่อให้การ
27 ปฏิบัติงานเป็นไปตามกฎหมาย มีการบริการสุขภาพที่มีคุณภาพและมีการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ

1 (๔) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) เป็นโรงพยาบาลขนาดเล็กที่จัดตั้งภายในตำบล ดำเนินการ
2 ให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสาน ทั้งด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การควบคุมและป้องกันโรค
3 การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพ รวมทั้งการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว
4 ชุมชนและสังคมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

5 **กระทรวงมหาดไทย**

6 กระทรวงมหาดไทย มีหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน การส่งเสริมและ
7 พัฒนาการปกครองทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น มีช่องทางการดูแลและช่วยเหลือผู้สูงอายุ ดังนี้

8 (๑) สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย

9 ศูนย์ดำรงธรรม ๑๕๖๗ สายด่วนโทรฟรี ๒๔ ชั่วโมง เป็นศูนย์รับเรื่องราวร้องทุกข์ของประชาชน
10 ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม โดยเป็นแกนหลักในการประสานความร่วมมือระหว่างภาคราชการ องค์กรปกครองส่วน
11 ท้องถิ่น องค์กรพัฒนาเอกชน มูลนิธิ ชมรม สมาคม สถาบัน อาสาสมัครและองค์กรภาคเอกชนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
12 ในการแก้ไขปัญหา

13 (๒) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

14 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การบริหาร
15 ส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาลนคร เทศบาลเมือง เทศบาลตำบล โดยการสนับสนุนของกรมส่งเสริมการปกครอง
16 ท้องถิ่น (สถ.) กระทรวงมหาดไทย รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร
17 และเมืองพัทยา มีการกำกับการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำรุนแรง หรือถูกแสวง
18 ประโยชน์ ดังนี้

19 ก. การให้การสงเคราะห์ช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาความเดือดร้อนในด้านการเงิน เช่น
20 ทุนประกอบอาชีพ ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการรักษาพยาบาล ค่าครองชีพประจำวัน เป็นต้น
21 และด้านเครื่องอุปโภคบริโภค ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร

22 ข. ประสานงานกับสำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเพื่อดำเนินการจัดหา
23 ที่อยู่อาศัยในสถานสงเคราะห์

24 ค. มีภารกิจในการช่วยเหลือติดตาม ป้องกัน และแจ้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทำการ
25 ส่งต่อให้การช่วยเหลือ

1 (๓) กรรมการปกครอง ประกอบด้วย กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน คณะกรรมการ
 2 หมู่บ้าน ทำหน้าที่สอดส่องเหตุการณ์ในพื้นที่ ช่วยเหลือและดูแลประชาชน ซึ่งการดูแลผู้สูงอายุในระดับชุมชน
 3 บุคคลเหล่านี้ถือเป็นกลุ่มแรกที่เข้าไปดูแลได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากมีความเชี่ยวชาญในพื้นที่และได้รับความ
 4 ไว้วางใจจากผู้สูงอายุ

5 **สำนักงานตำรวจแห่งชาติ**

6 (๑) กองบัญชาการตำรวจนครบาล

- 7 ● ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง (ศทก.) สำนักงานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 8 กองบัญชาการตำรวจนครบาล เป็นศูนย์กลางในการรวบรวมข่าวสาร งานระบบสารสนเทศ
- 9 งานคดีและภัยทางสังคม รวมถึงปัญหาชีวิตและครอบครัว การกระทำรุนแรงหรือทารุณกรรม
- 10 ผู้สูงอายุ โดยเชื่อมโยงเครือข่ายทั่วประเทศ
- 11 ● กองบังคับการสายตรวจและปฏิบัติการพิเศษ (บก.สปพ.) หรือสายด่วนหมายเลข ๑๙๑
- 12 ซึ่งให้บริการสายด่วนโทรฟรี ๒๔ ชั่วโมง ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย
- 13 สนับสนุนการปฏิบัติงานของตำรวจท้องที่และหน่วยงานอื่น ๆ ซึ่งเมื่อเกิดเหตุ บก.สปพ. จะเข้าไป
- 14 ให้การช่วยเหลือเบื้องต้นและประสานส่งต่อยังหน่วยงานที่รับผิดชอบ
- 15 ● ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก เยาวชน และสตรี กองกำกับการสวัสดิภาพเด็กและสตรี (กก.ดส.) สำนักงาน
- 16 ตำรวจแห่งชาติ ให้ความช่วยเหลือประชาชนที่เดือดร้อน และถูกคุกคามจากมิจฉาชีพ และ
- 17 ผู้ไม่หวังดี สายด่วนหมายเลข ๑๑๙๒

18 (๒) กองบังคับการปราบปราม

- 19 ● กองบังคับการปราบปรามการกระทำผิดต่อเด็กเยาวชนและสตรี (บก.ปตส) ซึ่งมีหน้าที่ดูแล
- 20 สวัสดิภาพ และความปลอดภัยแก่ประชาชน รวมถึงปัญหาการกระทำรุนแรงต่อผู้สูงอายุด้วย
- 21 เช่นกัน เพื่อดำเนินการตามกฎหมายที่ให้ความคุ้มครองผู้ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว

23 **กระทรวงยุติธรรม**

24 ดำเนินงานด้านกระบวนการยุติธรรม คุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ช่วยเหลือและให้ความรู้
 25 แก่ประชาชนทางกฎหมาย รวมทั้งแก้ไขปัญหาอาชญากรรมในสังคม มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

26 (๑) สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม

- 27 ● สายด่วนยุติธรรม หมายเลข ๑๑๑๑ กด ๗๗ (Justice care : ยุติธรรมใส่ใจ) โทรฟรี ๒๔ ชั่วโมง
- 28 บริการรองรับผู้ใช้บริการถึง ๔ ภาษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาและแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับสิทธิและ

- 1 การคุ้มครอง ตามกฎหมายแก่ประชาชนและผู้สูงอายุที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึง
- 2 การถูกเอาเปรียบ การถูกกระทำรุนแรงในลักษณะต่าง ๆ
- 3 ● ศูนย์บริการร่วมกระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยงานภายในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม
- 4 ดำเนินการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน โดยสามารถติดต่อขอข้อมูลหรือสอบถามในเรื่องที่
- 5 เป็นอำนาจของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงยุติธรรม ให้คำปรึกษาและนำข้อกฎหมายและ
- 6 ประสานแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียน ร้องทุกข์
- 7 ● กองทุนยุติธรรม ภายใต้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เป็นการสนับสนุนเงิน
- 8 หรือค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือประชาชนในด้านกฎหมาย การฟ้องร้อง การ
- 9 ดำเนินคดีหรือการบังคับคดี การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือไม่
- 10 ได้รับความเป็นธรรมหรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ใน
- 11 รัฐธรรมนูญ
- 12 ● สำนักงานยุติธรรมจังหวัด สังกัดสำนักงานกิจการยุติธรรม มีภารกิจในการอำนวยความสะดวก
- 13 แก่ประชาชนในระดับจังหวัดตามภารกิจของกระทรวงยุติธรรม และประสานความร่วมมือ
- 14 กับส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ประชาชนเข้าถึงความยุติธรรมอย่างทั่วถึง
- 15 และเสมอภาค

16 (๒) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

- 17 ● คลินิกยุติธรรม เป็นศูนย์ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายในการอำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
- 18 ให้สามารถเข้าถึงความยุติธรรมได้อย่างทั่วถึง เท่าเทียม และเป็นธรรม
- 19 ● สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา มีหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ
- 20 แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหาย เนื่องจากการกระทำความผิดอาญาของผู้อื่น และไม่ได้รับการบรรเทา
- 21 ความเสียหายโดยทางอื่น โดยมีภารกิจให้ความช่วยเหลือในกรณีทั่วไปและกรณีพิเศษที่เสียชีวิต

23 **๓.๒.๒ หน่วยงานภาคเอกชน ประชาสังคม เครือข่ายที่เกี่ยวข้อง**

24 หน่วยงานภาคเอกชน องค์กรการกุศล องค์กรพัฒนาเอกชน เช่น มูลนิธิเพื่อนหญิง มูลนิธิผู้หญิงให้ความ

25 ช่วยเหลือกลุ่มสตรี เด็ก รวมถึงผู้สูงอายุ ให้ความช่วยเหลือทุกกลุ่มอายุที่ได้รับความเดือดร้อน ขาดที่พึ่ง หรือมีปัญหา

26 ครอบครัวยุติธรรม ความรุนแรง นอกจากนี้ยังมีสื่อวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ นำเสนอข่าว และปัญหาความ

27 เดือดร้อนของประชาชน โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ถูกกระทำรุนแรง และถูกละเลยทอดทิ้ง เพื่อให้ประชาชนรับทราบ และ

28 ขอความช่วยเหลือต่าง ๆ

29

1 ๓.๓ ช่องทางหรือกลไกที่ให้ผู้สูงอายุเข้าถึงความช่วยเหลือ/การร้องเรียน

สายด่วน	หน่วยงานราชการ	หน่วยงานท้องถิ่น	เครือข่ายอาสาสมัคร	สื่อ/สังคมออนไลน์
<ul style="list-style-type: none"> • กรณีเร่งด่วน • ศูนย์ช่วยเหลือสังคม ๑๓๐๐ • ยุติธรรม ๑๑๑๑ กด ๗๗ • ศูนย์ดำรงธรรม ๑๕๖๗ • สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ ๑๖๖๙ • กรณีต้องการคำปรึกษา • สถานีวิทยุ จส ๑๐๐ เบอร์ ๑๑๓๗ • เหนือร้อย สน.ตร. ๑๙๑ • สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ๑๕๙๙ • สุขภาพจิต ๑๖๖๗ • คณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ๑๓๗๗ • ศาลปกครอง ๑๓๕๕ • รับเรื่องราวร้องทุกข์ กทม. ๑๕๕๕ • ปรึกษากฎหมาย ๑๑๕๗ • แจ้ง Website ไม่เหมาะสม ๑๒๑๒ 	<ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) • สำนักงานยุติธรรมจังหวัด • ศูนย์ยุติธรรมชุมชนและคณะกรรมการบริหารศูนย์ยุติธรรม • สถานีตำรวจ • โรงพยาบาล • ที่ว่าการอำเภอ • บ้านพักเด็กและครอบครัวจังหวัด • ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด • สำนักงานเขตของ กทม. ๕๐ เขต • กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม 	<ul style="list-style-type: none"> • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เช่น อบต. เทศบาล ผู้นำท้องถิ่น เป็นต้น • หน่วยบริการโครงการคลินิกยุติธรรมเคลื่อนที่ • ศูนย์ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ยุติธรรมชุมชนในพื้นที่ • อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อพม.) • ศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (ศพค.) • กลไกชุมชนท้องถิ่น • ชมรมผู้สูงอายุ • ชมรมข้าราชการบำนาญ • โรงเรียนผู้สูงอายุ • อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) • อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุที่บ้าน (อผส.) • อาสาสมัครประจำครอบครัว (อสค.) • สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) • องค์กรพัฒนาเอกชน 	<ul style="list-style-type: none"> • โไลน์ • เฟซบุ๊ก • กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ • สำนักงานยุติธรรมจังหวัด • Application "Gold by DOP" • Application "๑๒๑๒ OCC" รับเรื่องร้องเรียนปัญหาออนไลน์ • Application "Justic care : ยุติธรรมใส่ใจ" • Application "RLPD Service" กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ • ตู้บริการอเนกประสงค์ภาครัฐ (Government Smart Kiosk) ทั้ง ๗๗ แห่ง

2

3 ภาพ ๕: ช่องทางหรือกลไกที่ให้ผู้สูงอายุเข้าถึงความช่วยเหลือ/การร้องเรียน

1 ๔. สภาพปัญหา ข้อจำกัด แนวทางการแก้ไขปัญหา

2 ๔.๑ สภาพปัญหา ข้อจำกัด

3 ปัญหาอุปสรรค^๓ที่พบในการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑	ผู้สูงอายุขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิของตนที่พึงได้รับ และกฎหมายเบื้องต้นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิ ทำให้การเข้าถึงสิทธิและความรู้ทางกฎหมายของตนน้อย
๒	ผู้สูงอายุขาดการรับรู้เกี่ยวกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่นเกี่ยวกับบทบาทและตำแหน่งที่ตั้งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการช่วยเหลือ รวมถึงสายด่วน ดังนั้นควรมีการให้ความรู้ให้เฉพาะกับพื้นที่
๓	ผู้สูงอายุไม่มาแจ้งสิทธิ เพราะไม่ทราบสิทธิที่ตนจะได้รับ และไม่ได้รับการประชาสัมพันธ์ที่ดีจากช่องทางที่สามารถร้องเรียนได้
๔	ผู้สูงอายุไม่ประสงค์จะดำเนินการแจ้งปัญหาการถูกละเมิดสิทธิ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อบุคคลในครอบครัวและญาติพี่น้อง
๕	ทัศนคติของคนในชุมชนที่เข้าใจว่าการถูกละเมิดสิทธิในทรัพย์สินเป็นเรื่องส่วนตัวภายในครอบครัว ไม่ควรเข้าไปเกี่ยวข้อง
๖	คนในสังคมขาดความเข้าใจเรื่อง กฎหมาย “ประพัตเนรคุณ” และแนวคิดเรื่องความกตัญญูต่อผู้สูงอายุเริ่มลดน้อยลง
๗	หน้าที่ในการดำเนินการช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีความไม่ชัดเจน จึงทำให้เจ้าหน้าที่ทำงานได้ไม่เต็มที่
๘	ขาดเจ้าภาพหลักในการดำเนินงานด้านการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุ และศูนย์กลางในการเฝ้าระวังป้องกัน และแก้ไขปัญหาให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุในชุมชน
๙	การประชาสัมพันธ์ ในประเด็นเรื่องสิทธิที่ผู้สูงอายุจะได้รับ เพื่อการสร้างการรับรู้เมื่อถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน ยังมีข้อจำกัดและไม่ทั่วถึง
๑๐	ในการให้บริการสายด่วนบางประเภท ผู้สูงอายุจำเป็นต้องเสียค่าใช้จ่ายในการแจ้งเหตุและรอสายนาน ทำให้ไม่ได้รับความสะดวกในการรับบริการ
๑๑	มีสายด่วนให้บริการเป็นจำนวนหลายคู่สาย และของหลายหน่วยงาน จึงทำให้ผู้สูงอายุเกิดความสับสนและไม่แน่ใจในการได้รับบริการ
๑๒	ผู้ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ยังมีข้อจำกัดเกี่ยวกับความรู้และความเข้าใจในการคุ้มครองสิทธิสำหรับผู้สูงอายุ

^๓ ปัญหาอุปสรรค ที่พบในการทำงานจากงานวิจัยของ เดชา สังขวรรณ และคณะ (๒๕๖๐) และผลสำรวจข้อมูลจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดจำนวน ๒๐ จังหวัด สำนักงานยุติธรรมจังหวัดจำนวน ๔๓ จังหวัด และและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน ๑๖ หน่วยงาน รวมกรุงเทพมหานคร ๕๐ เขต และข้อคิดเห็นที่ได้จากการจัดเวทีการถอดบทเรียนการดำเนินงานเครือข่ายพหุมิติพลังเพื่อขับเคลื่อนงานผู้สูงอายุ

๑๓	การป้องกันการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุยังไม่มีการบูรณาการในการใช้ข้อมูลที่เป็นฐานข้อมูลเดียวกัน ส่งผลทำให้ขาดการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานและพื้นที่
๑๔	ยังไม่มีฐานข้อมูลเรื่องการละเมิดต่อทรัพย์สินและการบริหารจัดการที่เป็นระบบ และเป็นมาตรฐาน
๑๕	ยังไม่มีการทำกิจกรรมให้กับผู้สูงอายุที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการคุ้มครองและป้องกันสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ที่เป็นความร่วมมือระหว่างฝ่ายชุมชนกับหน่วยงานภายนอก
๑๖	ในการทำนิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน หรือทางการเงินของผู้สูงอายุ ยังไม่มีระบบในการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียด และผู้สูงอายุยังขาดความรู้ในเรื่องนี้ จึงทำให้ผู้สูงอายุมีความเสี่ยงต่อการได้รับความไม่เป็นธรรม และถูกฉ้อโกงทรัพย์สินของตนเอง

1

2 **๔.๒ แนวทางการแก้ไขปัญหา**

3 **๔.๒.๑ ข้อเสนอแนะด้านกฎหมาย**

4 (๑) ให้มีการเฝ้าระวังและให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุ รวมทั้งติดตามผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิ
5 ผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

6 (๒) ให้มีการทบทวน/ ปรับปรุงประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ และมาตรา
7 ๕๓๕ (กฎหมาย “ประพจน์เนรคุณ”) รวมถึงส่งเสริมและปลูกฝังคุณธรรม โดยการสร้างกระแสเพื่อปลูกจิตสำนึก
8 เรื่อง ความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ

9 (๓) ควรให้ความรู้เกี่ยวกับสิทธิและกฎหมายเบื้องต้นต่อผู้สูงอายุ และผู้ที่มีอายุใกล้เคียงผู้สูงอายุ
10 เพื่อให้ทราบสิทธิและช่องทางการขอความช่วยเหลือหรือร้องเรียนเมื่อถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน เพื่อให้ผู้สูงอายุ
11 สามารถช่วยเหลือได้ทั้งตนเองและผู้อื่น ในการป้องกันและคุ้มครองเมื่อถูกละเมิด

12 **๔.๒.๒ ข้อเสนอแนะด้านการดำเนินงาน/กลไก**

13 (๑) การสนับสนุน ส่งเสริมการรับรู้ และสร้างความเข้าใจการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

14 ๑) ให้สำนักงานอัยการจังหวัด สนับสนุนข้อมูล องค์ความรู้ทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
15 กับการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน และตลอดจนความช่วยเหลือประชาชนในด้านคดีความหรือการดำเนินการ
16 ทางกฎหมายให้แก่ผู้สูงอายุ เมื่อเกิดเหตุการณ์การละเมิดด้านทรัพย์สิน

17 ๒) ให้คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (กผส.) ดำเนินการดังต่อไปนี้

18 • จัดทำฐานข้อมูล สถิติเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุร่วมกับกรมคุ้มครองสิทธิ
19 และเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม เพื่อให้มีฐานข้อมูลด้านผู้สูงอายุที่เป็นระบบและได้มาตรฐานเกิดการปฏิรูป
20 ฐานข้อมูลอย่างเป็นระบบ

21 • ประสานความร่วมมือกับกรมประชาสัมพันธ์ ในการนำเสนอข้อมูลผ่านสื่อวิทยุ
22 โทรทัศน์หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อสร้างการรับรู้เรื่องการละเมิดทรัพย์สินให้กับผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไป

- 1   • ให้ความช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุอย่างชัดเจน และให้ครอบคลุมถึง
2 การเฝ้าระวังและติดตามผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน
- 3   ๓) ให้สำนักงานยุติธรรมจังหวัด มีการจัดเก็บข้อมูลด้านผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ และสนับสนุน
4 การปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด
- 5
- 6   ๔) ให้กรมกิจการผู้สูงอายุ ดำเนินการดังต่อไปนี้
- 7   • เป็นเจ้าภาพหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำคู่มือผู้สูงอายุในการป้องกัน
8 และคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน
- 9   • ดำเนินการร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน จัดทำสถิติรายปีเกี่ยวกับการละเมิด
10 สิทธิผู้สูงอายุที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบัน
- 11   • สนับสนุนและส่งเสริมให้มีการทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและ
12 สิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility : CSR) ร่วมกับอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.)
- 13   ๕) ให้สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคม
14 แห่งชาติ (กสทช.) ดำเนินการดังต่อไปนี้
- 15   • สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม
16 แห่งชาติ (กสทช.) สนับสนุน ส่งเสริม พัฒนาระบบการให้บริการสายด่วน หรือยกเว้นค่าบริการสายด่วน ตลอดจน
17 จัดทำระบบการแจ้งเตือนภัยการละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น การแจ้งเตือนภัยผ่านข้อความ
18 (SMS) และสื่อสังคมออนไลน์
- 19   • ให้มีการออกแบบการเก็บข้อมูลของกลไกสายด่วนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
20 เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงสิทธิในการป้องกันและได้รับความช่วยเหลืออย่างรวดเร็ว โดยผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย
- 21   ๖) สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เสริมสร้างการรับรู้เรื่อง
22 การละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน เพื่อให้ทราบสิทธิและช่องทางการขอความช่วยเหลือหรือร้องเรียน
23 เมื่อถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน รวมทั้งสามารถช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น ในการป้องกันและคุ้มครองสิทธิได้
24 โดยผ่านช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานให้แก่เครือข่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- 25   ๗) ให้กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ มีการออกแบบและจัดวางระบบฐานข้อมูลด้าน
26 ผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับชุมชน จังหวัดและประเทศและสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่น
27 ที่เกี่ยวข้อง
- 28   ๘) ส่งเสริมให้ภาคประชาสังคม และเครือข่ายที่เป็นอาสาสมัคร ได้แก่ อาสาสมัคร
29 สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) องค์กร สมาคม มูลนิธิที่เกี่ยวข้อง ชมรม
30 ผู้สูงอายุ โรงเรียนผู้สูงอายุ เผยแพร่ข้อมูลการละเมิดทรัพย์สินผู้สูงอายุในชุมชน และประสานงานในการให้
31 ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน

- 1   **(๒) การเฝ้าระวัง ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหาการถูกละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน**
- 2   ๑) ให้มีการปรับปรุง แก้ไขระเบียบในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจาย
- 3   อำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.๒๕๔๒ ให้เอื้อต่อการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 4   ในการช่วยเหลือและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุในพื้นที่รับผิดชอบ
- 5   ๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) องค์การ
- 6   บริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) เทศบาล รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ ได้แก่ เมืองพัทยา และ
- 7   กรุงเทพมหานคร ให้การช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาการถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน การช่วยเหลือด้าน
- 8   กฎหมาย กระบวนการไกล่เกลี่ยในระดับพื้นที่ ตลอดจนติดตาม ป้องกัน และแจ้งประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- 9   เพื่อทำการส่งต่อให้การช่วยเหลือ
- 10   ๓) สำนักงานที่ดินจังหวัด สำนักงานที่ดินอำเภอ ภายใต้การกำกับของกรมที่ดิน กำหนด
- 11   ขั้นตอนในการตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดก่อนการออกหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน บริการจดทะเบียนสิทธิ
- 12   และ นิติกรรมเกี่ยวกับที่ดิน และอสังหาริมทรัพย์ของผู้สูงอายุที่บุคคลอื่นเข้าไปเกี่ยวข้องและได้รับผลประโยชน์
- 13   จากทรัพย์สินของผู้สูงอายุ เช่น เพิ่มขั้นตอนการรับรองโดยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือเจ้าหน้าที่ในพื้นที่
- 14   ๔) สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด มีการกำกับหน่วยงานภายใต้การดูแลในพื้นที่ ในการให้ความ
- 15   ช่วยเหลือแก่ผู้สูงอายุที่ถูกทอดทิ้ง ถูกกระทำรุนแรง หรือถูกแสวงประโยชน์
- 16   ๕) คณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) ให้ความสำคัญในการเฝ้าระวังและ
- 17   เตือนภัยการป้องกันและคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน
- 18   ๖) ให้ศูนย์พัฒนาชีวิตและส่งเสริมอาชีพ (ศพอส.) และศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน
- 19   (ศพค.) ชมรมผู้สูงอายุ เป็นศูนย์กลางและกลไกในการเฝ้าระวัง ป้องกัน แก้ไขปัญหาให้คำแนะนำแก่ผู้สูงอายุ
- 20   ในชุมชน
- 21   ๗) ส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินให้แก่อาสาสมัครพัฒนา
- 22   สังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (อสม.) อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) สาขาสมาคมสภาผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยฯ เพื่อเป็นเครือข่ายในการสอดส่อง เฝ้าระวัง ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน
- 23
- 24   **(๓) การส่งเสริม สร้างความตระหนัก ปลุกจิตสำนึกให้คนรุ่นใหม่เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ**
- 25   ๑) ให้ศึกษาธิการจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด โรงเรียน สถานศึกษา ส่งเสริมการปลูกฝัง
- 26   จิตสำนึกแก่คนรุ่นใหม่ให้เห็นความสำคัญของผู้สูงอายุ เพื่อให้คนรุ่นใหม่มีความกตัญญู มองผู้สูงอายุเป็นทรัพยากร
- 27   ที่มีคุณค่าแก่ครอบครัวและสังคม รวมทั้งบูรณาการองค์ความรู้ของผู้สูงอายุเข้ากับกิจกรรมของโรงเรียนในระดับ
- 28   ชุมชน

๑ ๒) ให้กระทรวงวัฒนธรรม สนับสนุน ส่งเสริมการปลูกฝังจิตสำนึกแก่คนรุ่นใหม่ให้เห็น
 ๒ ความสำคัญของผู้สูงอายุในครอบครัว สร้างให้เกิดความกตัญญูในกลุ่มคนรุ่นใหม่ ผ่านกิจกรรมส่งเสริมสัมพันธ์ภาพ
 ๓ อันทันในครอบครัวในระดับจังหวัดและระดับชุมชน

๔ ๓) ให้กรมบังคับคดี ส่งเสริมการความรู้เรื่อง กฎหมายประพัตินเรคุณ (ประมวลกฎหมาย
 ๕ แพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ และมาตรา ๕๓๕) กรณีที่ผู้สูงอายุมีการโอนทรัพย์สินให้กับลูกหลานหรือบุคคลอื่น
 ๖ แต่ลูกหลานหรือบุคคลนั้นไม่ดูแล ส่งเสีย เลี้ยงดูผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุสามารถเรียกคืนทรัพย์สินได้

๗ ๔) ให้สำนักงานบังคับคดีจังหวัด ส่งเสริมการให้ความรู้เรื่องกฎหมาย ประพัตินเรคุณ
 ๘ (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๕๓๑ และมาตรา ๕๓๕) กรณีที่ผู้สูงอายุมีการโอนทรัพย์สินให้กับ
 ๙ ลูกหลานหรือบุคคลอื่น แต่ลูกหลานหรือบุคคลนั้นไม่ดูแล ส่งเสีย เลี้ยงดูผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุสามารถเรียกคืนทรัพย์สินใน
 ๑๐ ระดับจังหวัด

๑๑ ๕) ให้สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด (พมจ.) ส่งเสริมองค์ความรู้
 ๑๒ ด้านการละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน ตลอดจนสร้างการรับรู้ กระตุ้นให้ผู้สูงอายุและบุคคลทั่วไปในพื้นที่เข้าใจ
 ๑๓ ในประเด็นการละเมิดสิทธิผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

๑๔ ๖) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อสังคมในกลุ่มผู้สูงอายุ โดยหนุนเสริมกิจกรรม
 ๑๕ ในด้านการส่งเสริมองค์ความรู้หรือการคุ้มครองผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

๑๖ ๗) ให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) เสริมสร้างการรับรู้เรื่อง
 ๑๗ การละเมิดผู้สูงอายุด้านทรัพย์สินผ่านช่องทางการสื่อสารของหน่วยงานแก่เครือข่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๘ **(๔) พัฒนา บูรณาการกลไกการเฝ้าระวังผู้สูงอายุถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน**

๑๙ ๑) หน่วยงานให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่มีอยู่แล้ว ควรบูรณาการกลไกการเฝ้าระวังผู้สูงอายุ
 ๒๐ ถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน ร่วมกับหน่วยงานในระดับพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเฝ้าระวัง
 ๒๑ ป้องกันผู้สูงอายุไม่ให้ถูกละเมิดสิทธิด้านทรัพย์สิน

๒๒ ๒) ควรมีการประสานงานระหว่างกระทรวง กรม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความ
 ๒๓ เชื่อมโยงและกำหนดแนวทางการปฏิบัติร่วมกันเฝ้าระวัง ดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

๒๔

1 **๕. ประเด็นเพื่อพิจารณาของสมัชชาผู้สูงอายุ**

2   ขอให้สมัชชาผู้สูงอายุระดับชาติพิจารณาเอกสารสมัชชาผู้สูงอายุ ร่างมติ การป้องกันและคุ้มครองสิทธิ
3 ผู้สูงอายุด้านทรัพย์สิน

4 **๖. เอกสารอ้างอิง**

5 กรมกิจการผู้สูงอายุ. (๒๕๕๘). *คู่มือการดำเนินงานสร้างภูมิคุ้มกันภัยทางสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ*. กรุงเทพฯ: กระทรวง
6 การพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.

7 *กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพกระทรวงยุติธรรม. (๒๕๖๑). กรมคุ้มครองสิทธิฯ ร่วมประชุมคณะอนุกรรมการ
8 ติดตามสิทธิผู้สูงอายุ ตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.๒๕๕๖ ฉบับที่ ๓๓๙/๒๕๖๑. สืบค้นเมื่อ ๖
9 ตุลาคม ๒๕๖๑, จาก*

10 http://www.rlpd.go.th/rlpdnew/index.php?option=com_content&view=article&id=๙๐๕๕

11 กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. *พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๓. (๒๕๕๓).*
12 *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๗/ตอนที่ ๕๖ ก/หน้า ๑/๑๕ กันยายน ๒๕๕๓*

13 กุศล สุนทรธาดา. (๒๕๕๒). *รูปแบบครอบครัวกับการเกื้อหนุนและสวัสดิการผู้สูงอายุ*. ใน ชาย โพธิ์สิตา และ
14 สุชาดา ทวีสิทธิ์ (บรรณาธิการ). ประชากรและสังคม ๒๕๕๒: ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงผ่านทาง
15 สังคมและประชากร (หน้า ๑๐๖-๑๒๓). นครปฐม: สำนักพิมพ์ ประชากรและสังคม.

16 จงจิตต์ ฤทธิรงค์ และคณะ (๒๕๖๐). *รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ การศึกษาปัญหาและความเสี่ยงในการถูกละ
17 ละเมิดสิทธิและประเมินสถานการณ์เพื่อพิทักษ์สิทธิของผู้สูงอายุ*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัย
18 และพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).

19 จิราพร เกศพิชญวัฒนา และคณะ. (๒๕๖๐). *รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ การศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงและ
20 การละเมิดสิทธิต่อผู้สูงอายุไทย*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).

21 จิราพร เกศพิชญวัฒนา และสุวิณี วิวัฒน์วานิช. (๒๕๕๒). *ความรุนแรงต่อผู้สูงอายุไทย: การทบทวนองค์ความรู้
22 และสถานการณ์ในปัจจุบัน*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).

23 เดชา สังขวรรณ และคณะ. (๒๕๖๐). *รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ มาตรการ กลไก ป้องกันการละเมิดสิทธิ
24 ผู้สูงอายุ*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). ทวีสิทธิ์ (บรรณาธิการ),
25 ประชากรและสังคม ๒๕๕๒:ครอบครัวไทยในสถานการณ์เปลี่ยนแปลงผ่านทางสังคมและประชากร. นครปฐม:
26 สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

- 1 เทวินทร์ อินทรจํานงค์, จิรศักดิ์ สมบัติ และ ณัฏฐพัชร์ วงศ์ธรรมมา. (๒๕๕๗). *โครงการทบทวนและเตรียมความพร้อมเพื่อการสำรวจข้อมูลสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน ปี พ.ศ. ๒๕๕๗*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม กระทรวงยุติธรรม
- 2
- 3
- 4 พระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. ๒๕๕๐. (๒๕๕๐). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๔/ตอนที่ ๔๑ ก/หน้า ๑/๑๔ สิงหาคม ๒๕๕๐.
- 5
- 6 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐. (๒๕๖๐). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๓๔/ตอนที่ ๑๓๑ ก/หน้า ๓๖/๒๗ ธันวาคม ๒๕๖๐.
- 7
- 8 พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖. (๒๕๔๖). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๒๐/ตอนที่ ๑๓๐ ก/หน้า ๑/๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๖.
- 9
- 10 ไพศาล ลิมสถิตย์ (๒๕๖๐). *รายงานการศึกษาฉบับสมบูรณ์ ศึกษาทบทวนกฎหมายไทยเกี่ยวกับการคุ้มครองสิทธิผู้สูงอายุและแนวคิดของสหประชาชาติ*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.).
- 11
- 12
- 13 ภูมิ มูลศิลป์ และคณะ. (๒๕๖๐). *รายงานการศึกษาระดับสมบูรณ์ การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายเกี่ยวกับการตั้งผู้ปกครองทรัพย์สินผู้สูงอายุ*. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.)
- 14
- 15 ศูนย์พัฒนาข้อมูลกระบวนการยุติธรรม สำนักงานกิจการยุติธรรม. (๒๕๕๗). *รายงานสถานการณ์อาชญากรรมสำคัญระดับพื้นที่*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกิจการยุติธรรม.
- 16
- 17 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (๒๕๕๘). *คู่มือการปฏิบัติงานของเครือข่ายเพื่อการเฝ้าระวังและเตือนภัยความเสี่ยงต่อความรุนแรงในครอบครัว*. กรุงเทพมหานคร: แอดวานซ์พรินติ้งเซอร์วิส จำกัด.
- 18
- 19
- 20 สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๑). *ข้อมูลจากการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๑*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 21
- 22 สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (๒๕๕๕). *ข้อมูลจากการสำรวจสถิติอาชญากรรมภาคประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕*. กรุงเทพฯ: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
- 23
- 24 อูมามน พวงทอง. (๒๕๕๑). *ความรุนแรงในครอบครัว ทฤษฎี ผลกระทบ กฎหมาย*. กรุงเทพฯ: หสน.สหประชา
- 25 พาณิชย์